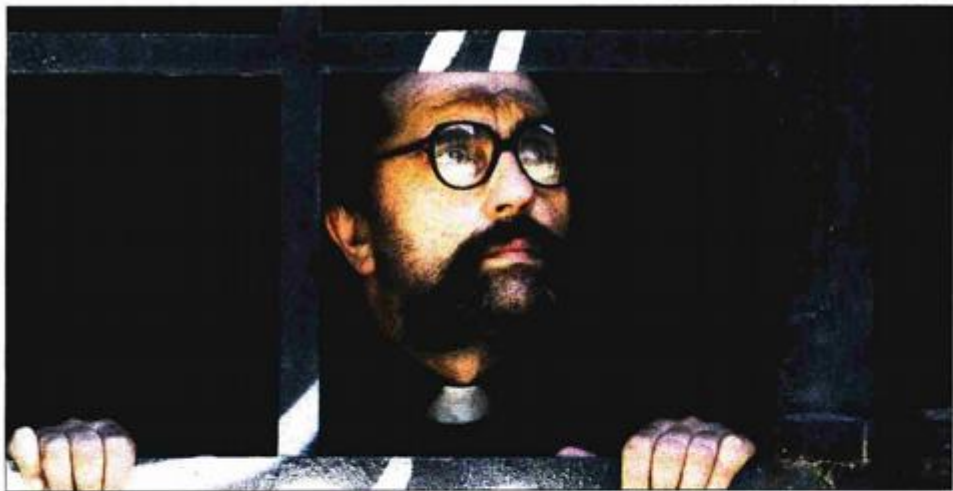

LET 3: DAMIR MARTINOVIĆ I ZORAN PRODANOVIĆ U PARALELNOM SLALOMU

Osjećamo dužnost odgovarati na stvari iz okoline. Kroz neku šalu, zajebanciju ili kritiku. Nedavno je jedan svećenik izjavio da postoji i osmi smrtni grijeh, a to je nereagirane na određene pojave u društvu. Pa smo se, eto, i mi našli u misiji spasenja čovječanstva od grijeha

PIŠE Davor MANDIĆ
 SNIMIO Petar FABUAN

Let 3. Mrle i Prlja u paralelnom slalomu o muzici, životu, čepovima, Stone-sima, Riječanima, muzici, muzici... Povod razgovoru najavljeni je izlazak njihovog novog albuma, iako se posljednji još nije ni ohladio ispod čekića. Ali priča je ubrzo otišla puno dalje i puno šire...

- Jedva je prošlo nekoliko mjeseci od izlaska vašeg posljednjeg albuma, a već stiže novi. O čemu se radi?

Mrle: Zadnje što smo objavili radili smo tri godine unazad, shvativši da smo u to vrijeme radili puno toga - kazalište, koncerte, studijske snimke... Pa je trebalo to obje-diniti i objaviti. Tu je na kraju samo dio tog materijala, ali album se sastoji od vinila, DVD-a, mogućnosti za download u MP3 formatu, uz jedan Artaudov tekst na čakavštini koji nam je priredio Nikola Petković.

Prlja: Naš mentor za čakavštinu (smijeh).

Mrle: Nakon toga Dallas se sjetio da ima neke snimke iz ne znam koje godine, "72...."

Prlja: Ha ha, iz "84., kakve "72.? Hrvatsko proljeće..."

Mrle: E, "84., a to je Let 2, bend prije Leta 3, pa su odlučili i to objaviti, a kako imamo i neke nove pjesme jer stalno radimo, na tom albumu izaći će i te nove stvari.

Povratak Leta 2

- Kako će se album zvati i o kojim je starim stvarima riječ?

Mrle: Ne znamo još kako će se zvati. Možda Punjeta...

Prlja: To su jedine snimke Leta 2, lo-fi, studijski demo iz "84. Uspjeli smo iskopati i još neke live snimke s Ri Rockova 80-ih, pa nam se činilo zanimljivo to objaviti jer tamo ima i prvih verzija nekih pjesama koje i dan danas izvodimo - "Sam u vodi", "Ne trebam te"... a s druge strane ima taj jedan demo šarm. A ime al-

buma... Vidiš, dobro pitanje, razmislit ćemo još, ali ići će pod brendom Let 2.

- Obzirom da ste, pogotovo od "Nečuvenog", poznati po konceptu, hoće li i tu biti nekog konceptualnog osmišljavanja ili je to klasično rock izdanje?

Prlja: Sretni smo što će te snimke ući u našu službenu diskografiju, pa će se katalogizirati u povijesti hrvatske glazbe i šire. Prvenstveno nas to veseli, a samog nekog koncepta nema. Ili da bismo ga izvodili uživo, to je nemoguće jer tu postavu je nemoguće ponovo okupiti, a da to radimo s nekim drugim ljudima, ne čini nam se zanimljivo ili pošteno.

Mrle: Ali mi mnoge te pjesme i tako sviramo.

Prlja: Da, neke su se potpuno promijenile, aranžmansi, a neke su ostale gotovo iste.

Mrle: Ali ipak ima i taj album konceptualnu poveznicu. Radimo na jednoj stvari koja u biti ima dio teksta iz vremena Leta 2, koji se povezuje s jednim potpuno novim refrenom. U biti radi se o jednoj novoj koncepciji djelovanja - stvari se oko nas brzo događaju i mijenjaju pa je odluka da se npr. svaki mjesec ili svakih par mjeseci objavi nešto novo. To i jest slučaj s ova naša zadnja dva albuma koji su kompilacije određenog perioda plus nešto novo, što se u određenom vremenu prikupi i objavi kao album, iako pojedinačno svaka od tih stvari ima dovoljno snage da djeluje samostalno. Ne bi bilo dobro da se desi kao s udžbenicima, da u trenutku tiskanja ima zastarjele tekstove. U našem slučaju bi to npr. bio slučaj s pjesmom "Omadijaj me", album na kojem je ta pjesma izašao je prije mjesec dana, no pjesma je napravljena i bila je aktualna prije nekoliko godina i u pravo vrijeme na najbolji način odradila sve što je trebalo.... Bila je jedna od nositelja predstave "Kiklop", nakon čega je doživjela svoj videospot a potom

postala koncertna uspješnica. Tek danas je na ploči. To je dakle jedan drugačiji pristup, nije ispeci pa reci, nego reci pa ispeci...

Mrzimo obljetnice

- Inače je uobičajenije da se takve kompilacije rade u nekim obljetničkim prigodama, ali ovdje nije tako. Ili se varam?

Mrle: Mi mrzimo obljetnice. To smo napravili samo jednom, kad smo snimali DVD i kad smo skužili da od Grada Rijeke možemo dobiti lov, pa smo rekli da je to 20 godina Leta. To je bio skup koncert, ali tada nam je Grad jedini put u povijesti čovječanstva odlučio financirati koncert plativši svu moguću tehniku, pa smo odlučili ne naplaćivati karte i na taj način je to bio zajednički poklon nas i Grada građanima Rijeke. Bilo je to sveopće narodno zadovoljstvo...

- Sad ste zapravo u fazi promocije vašeg sedmog izdanja - "Kurcem do vjere". Kako je prošao zagrebački koncert u Gjuri, povratak na mjesto zločina iz ranijih dana?

Mrle: Gjuro je bio krcat.

Prlja: Taj klub je bio važan nekad u bivšoj Jugi, kroz godine je promijenio profil, ali sad se vraćaju korijenima. Bio je to mali nastup, za 200-tinjak ljudi. A što se tiče promocije, mi smo stalno na nekoj promociji.

- Kad Rijeka može očekivati koncert?

Mrle: Kad želja sazri.

Prlja: Ovdje smo nastupali povodom Carnival snowboard sessiona, Gat je bio pun, bilo je hladnjikavo, ali koncert je super prošao. Volimo nastupati ovdje, uvijek imamo odličan odaziv. Svirali smo čak i na godišnjici Armade, pa i tamo dobro prošli.

Mrle: Sad smo objavili ovaj album, pa planiramo ovaj drugi, pa za koji mjesec još koju pjesmu, neće to biti toliko promocija albuma koliko po raznim gradovima promocija određenih pjesama.

- Uostalom, i forma albuma kao da više nije što je bila.

Crkva i država su nam svi

RAZGOVOR

Damir Martinović Mrle i Zoran Prodanović Prlja

Prlja: Ali i Stonesi i Beatlesi su nekad objavljivali pjesme pojedinačno, pa je onda došla era osmišljenih albuma. Sad je drugačije, ali mislim da će se i to vrijeme jednom vratiti, pogotovo s povratkom formata vinila koji je kao školski sat, zahvalna cjelina.

- Mislite da će nova publi-

ka, koja uglavnom sluša top liste i kompilacije, početi slušati albume?

Mrle: To i je to, kako mi budemo stalno objavljivali, bit će više prilike da se još više može kompilirati.

Prlja: Ma uvijek je bilo dovoljno ljudi koji su slušali albume. Kad smo počinjali, bili

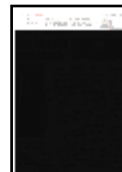
smo mali alter bend dok nisu izbacili "Izgubljene" koji su postali naš hit kojim smo došli do šire publike. Ali uvijek je bilo onih koji slušaju samo hitove i singlove jer se nemaju vremena posvetiti muzici u toj mjeri. To je normalno.

Konceptualna furka

- Osim muzikom, vi ste do šire prepoznatljivosti dolazili upravo konceptima koji su dolazili prije ili uz muziku. A oni su nekako uvijek bili vezani za vrijeme u kojem su nastajali, kao odgovor na društvene pojavnosti. Kad je ta ideja koncepta postala bitan sastav vašeg djelovanja?

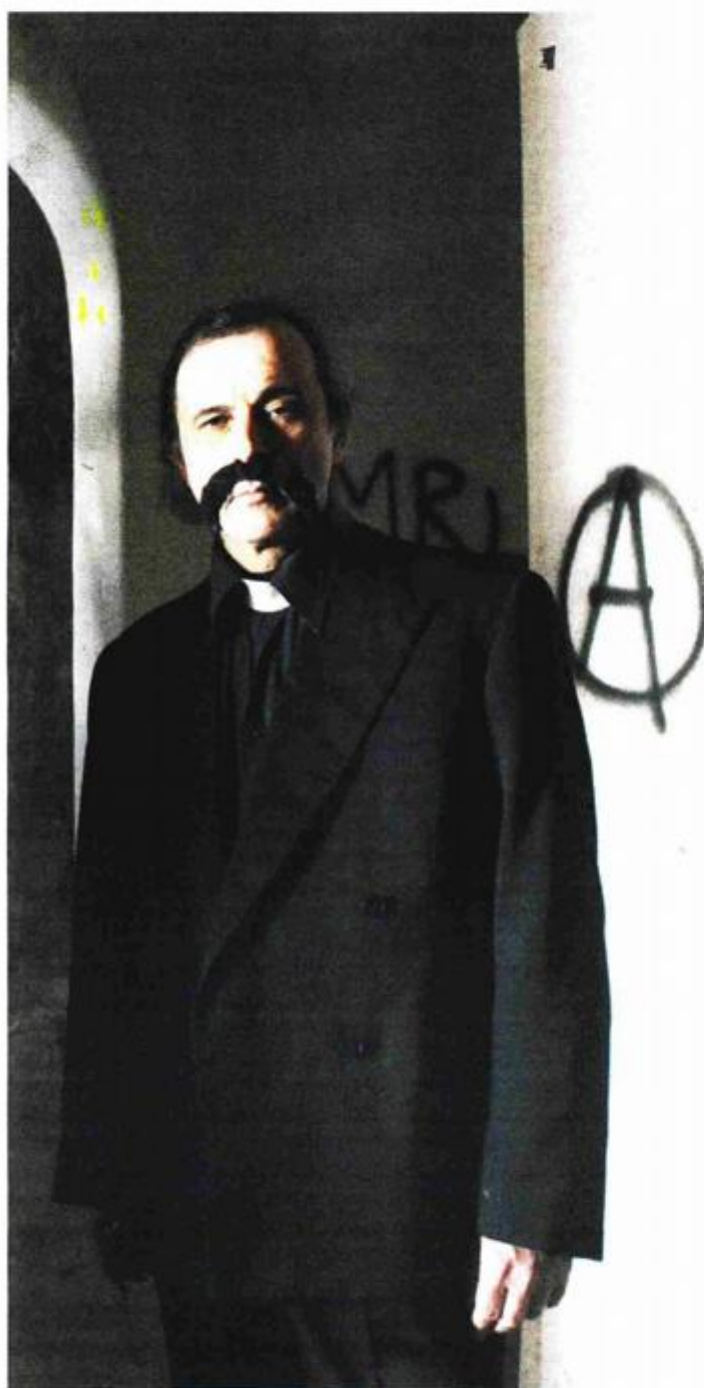
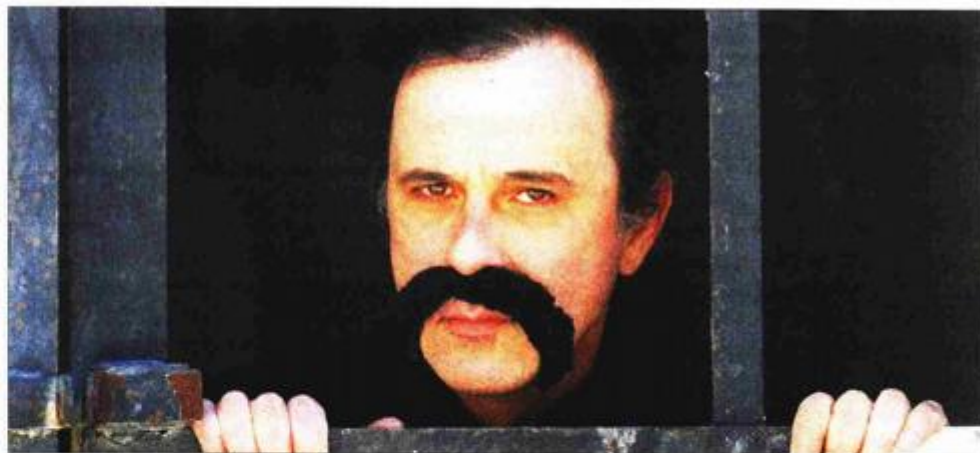
Mrle: Mi to vučemo od samih početaka, čini mi se. Ja

Mrle: Sviraš do smrti. Smrt je ne-izbježna. Kad umreš, to nije ništa strašno, otprilike kao da prijedeš u drugu sobu, iz kuhinje u dnevni boravak, tako bar kažu oni koji su preživjeli

O ŽIVOTU, ČEPOVIMA, STONESIMA, KAZALIŠTU, MUZICI, MUZICI...

Prlja usadili ima strah

prirodno vas je odvušla i prema kazalištu. A jedna od važnih figura u toj vašoj kazališnoj priči je Ivica Buljan. Kako je počela ta suradnja i kako se razvija?

Prlja: On nas je pozvao još '95. da radimo na njegovom prvom kazališnom projektu, "Fedri". Znao je bend, generacijski smo povezani, i prepoznao je naše performerske sposobnosti. A kroz rad na toj predstavi osjetio je da može raditi s nama i pojedinačno i s njim stvarno volimo surađivati. Mrle je jednom rekao da kad Buljan zove, nemoguće ga je odbiti, to je iznad pukog rada, uvijek je neko istraživanje, a on je odličan u castingu pa kad odabere ljude, pušta ih da rade ono što najbolje znaju.

- Zanimljivo je da si ti, Prlja, vremenom počeo dobivati sve više i više govornih dijelova. Jesi li težio glumi ili se to samo dogodilo?

Prlja: Očito imam neku sklonost prema tome, prema pozornici, a i jako brzo učim tekst. Kad smo radili "Fedru", ja sam tekst znao prije svih ostalih, pa kako sam stalno ulijetao kad bi netko zapeo, Buljan je to primijetio, dao mi govorne dijelove koje sam kasnije sve više dobivao. Dobro se snalazim, ali ne znam da li bih mogao to raditi kao posao. Povremeni uleti OK, ali stalno...

Bez šablone

- Ti si, Mrle, ostajao više iza, posvećeniji muzici...

Mrle: Ja sam se nekako više možda zakačio na tu foru, upravo kad se radi s Buljanom, uvijek imam filing da je to prilika da se da još jedna dimenzija više cijeloj priči. Tako je bilo kod "Fedre", a i kasnije kod "Kiklopa" koji smo s njim radili - slično sam odredio. Nisam htio raditi klasično, nego da to bude nešto posebno, drugačije. Onda krenem istraživati zvuk, zanima me kako on funkcionira u prostoru, pa koristim njegove dijelove kao instrumente ili izmišljam nove. Iako sam u zadnjoj predstavi radenoj po tekstu Antonina Artauda "Svršimo s Božjim sudom", koju sam radio sa Senkom Bulić i Ivanom Jozić, imao i govornu ulogu.

- Bilo je pitanje vremena kad će vas te preokupacije dovesti do filma. Ti si, Mrle, radio muziku za "Sonju i bika" Vlat-

ke Vorkapić, a ti, Prlja, odigrao glavnu ulogu u "Vulkanu" Bernardina Modrića. Kako ste se snašli u novom mediju?

Mrle: Meni je raditi muziku za film nešto posebno, jako blizu sviranju na stageu. Satima mogu sjediti, miksat, dosviravati, gledati film, raditi glazbu... Poseban je to užitek. Imam i ženu koja divno pjeva, ja sviram bas, mašem glavom, uleti neki sint, ritam... Na kraju sve malo zašiljimo u kompu... Super! Upravo radimo na glazbi za film "Kauboji", čija će premijera biti na ovogodišnjem jubilarnom pulskom festivalu. Inače uskoro izlazi soundtrack iz filma "Sonja i bik" u kombinaciji s albumom Stampeda. Nakon toga može se očekivati i CD filma "Kauboji".

Prlja: Bernardin je naš stari suborac i prijatelj pa me pozvao da mu odglumim u tom filmu. Uloga stvarno nije teška pa ne shvaćam to kao moj

promijenio, mi uvijek istražujemo, kopamo, i kako od sebe, tako i od drugih tražimo da kopaju.

Mrle: Stvar je da nakon svakog albuma kažemo da tako više nećemo raditi, ajmo naći način kako da zvučimo drugačije. Iako uvijek ostane ta žica Leta 3, i da hoćemo to ne možemo promijeniti. Ali taj proces zna dugo trajati.

Prlja: Kako ulazimo duboko u ta djela, taj "post" traje dugo, da se iščupamo iz toga.

Jaka energija

- Generacije i generacije su odrastale uz vaše nastupe. Mnogi od njih vremenom sve manje idu na koncerte, ali dolaze mladi, puni energije, koju u istoj mjeri onda traže i od vas. Imate li je još dovoljno?

Mrle: Mi jako volimo te naše pjesme. U njih je uloženo jako puno, ma ne jako puno - sve! I tu nema baš nikakve prevare prema sebi samima. Nemoćuće je izbrojati tisuće i tisuće

Imaš dojam da su svi to gledali, kao slijetanje čovjeka na Mjesec

- Jedan od momenata koji će zasigurno ostati zapamćen iz vaše karijere bit će famozno ispaljivanje čepova iz guzica kod Stankovića u Nedjeljom u 2. Razrješavala se ta priča tijekom vremena, no nikad potpuno. Možemo li skinuti još koji veo s nje?

Mrle: Mogu samo reći da doslovno ne prođe ni dan a da me netko ne pita o tome. To je stvarno istina.

Prlja: Tu se možemo vratiti na pitanje muzike u drugom planu. Neke te naše akcije su toliko jake da dođu do svih. Imaš dojam da su svi to gledali, kao slijetanje čovjeka na Mjesec. Možemo reći da ništa nismo dogovorili, mi smo bili mi, on je bio on, i tako je ta emisija i prošla. Ispalo je kao vrlo zgodan primjer kako televizija može biti živa, i zabaviti i isprovocirati, nije suhoparan medij. Iskristili smo tu prednost živog prijenosa i gledanosti.

veliki ulazak u film, nego više kao simpatično djelo u kojem sam sudjelovao. Sama tema je ova naša aktualnost, tragična, s motivom beskućnika, bivšeg radnika tvornice Vulkan, koji je pronaden mrtav u portirnici ugasle tvornice. Istinita priča kao parabola za ove naše probleme s kojima se suočavamo - propast industrije, pretvorba...

- Vratimo se muzici. Puno ste prešli dosad u karijeri, može se reći da ste napravili ime i brand, no neću vas pitati koja je tajna uspjeha, nego koliko se proces rada od početka mijenjao?

Prlja: Nikad nismo imali šablonu koja bi bila recept za uspjeh, tako da se proces nije

puta koliko smo te pjesme svirali, i nikad nam nisu dosadile. To je jaka energija koja nikad ne može prestati.

Prlja: I sve te stvari, preduge tonske, vlažni prostori, back stagevi, loši razglasi, ma to je sve začim priče o tom načinu života, tako da kad predugo ne odemo na put, postanemo nervozni. Kao pomorci.

Mrle: Napaljen narod na koncertima - to te nosi!

- Dobro, ali lako je Stonesima razmišljati o penziji, oni su davno mogli prestati svirati, ali kako u kontekstu naše sredine vi razmišljate o tome i tim godinama koje će nužno doći?

Prlja: Ja ne razmišljam.

Mrle: Sviraj do smrti. Smrt je

neizbježna. Kad umreš, to nije ništa strašno, otprilike kao da prijedeš u drugu sobu, iz kuhinje u dnevni boravak, tako bar kažu oni koji su preživjeli.

Prlja: Strah je neprijatelj. Da počnem tako razmišljati, bavio bih se nečim drugim.

Mrle: Nema tog straha, ljudima je strah usaden.

Prlja: Pa pitanje egzistencije, šta ću, ajme, pa se u grču živi i slično. Životni prioriteti su krivo postavljeni.

Mrle: Manipulacijom crkve i države usaden nam je strah kako u kuhinji, tako i u dnevnom boravku.

- Ali kod one tvoje teže upale pluća, Prlja, kad si dulje izbivao, možda si ipak pomislio na takvo nešto?

Prlja: Nisam se toliko bojao jer nije bilo baš toliko strašno, na sreću, ali imao sam i sreću da sam preko sindikata HGU-a i HZSU-a to vrijeme proveo doslovno na bolovanju. Pa sam dobivao i neku naknadu u periodu od tih gotovo godinu dana kad nisam mogao nastupati. Ali to je plod našeg rada i koliko-toliko dobrog funkcioniranja stvari.

- No svako malo ipak neki udar, pa će sada i samostalni umjetnici morati plaćati PDV...

Prlja: Au.

Mrle: Znam da će PDV na ulaznice za koncerte ići dolje, ali za ovo ne znam. Ako bude, opet ćemo prosvjedovati. Tko računa da će tako napuniti proračun, taj je jako brižan.

- Kako doživljavate poziciju glazbenika u društvu danas?

Prlja: Nikako. Ali biti glazbenik je poziv, pa sve ovisi o tvom angažmanu, plodnosti, radu... Ali kad je općenito situacija loša, mora se to lančano osjetiti u svim porama društva, pa i u našoj djelatnosti.

- S obzirom na vaše dugo glazbeno iskustvo, što biste preporučili mladim bendovima, kako da vode svoje karijere?

Prlja: Glazba je poziv.

Mrle: Ne možeš reći: to je sada posao pa idem to napraviti tako i tako. Ako bi pokušao kopirati nečiji način rada, ne bi uspjelo. Moraš to osjetiti kao svoj poziv. Iako ni ja dan danas ne mislim da smo uspjeli, kao da moramo još nešto napraviti, pa ćemo tek onda uspjeti. A to je ono što te stalno vuče naprijed.

sam svojevremeno bio u Termitima koji su naginjali osmišljenom scenskom nastupu i slično, ali tu priču smo povukli iz vremena punka, jednostavno osjećaš dužnost odgovarati na stvari iz okoline. Kroz neku šalu, zabanciju ili kritiku. Nedavno je jedan svećenik izjavio da postoji i osmi smrtni grijeh, a to je nereagiranje na određene pojave u društvu. Pa smo se, eto, i mi našli u misiji spaseanja čovječanstva od grijeha.

- Kako se intimno nosite s kritikama da je taj koncept u vašem slučaju pojeo muziku, da ste provokatori bez sadržaja i sl.?

Mrle: Ima puno ljudi koji muziku uopće ne slušaju, ili ako je slušaju, slušaju svašta.

Mislim da je naša muzika jako kvalitetna od samih početaka do danas. Pa iako je doživjela razne promjene, uvijek je ostala ta osnovna žica koju će pravi poznavatelj glazbe znati prepoznati. Obično mnogi od tih koji tako govore, nikad nisu čuli niti jednu našu pjesmu.

Prlja: To je jednodimenzionalno gledanje, ali intimno nas to ne pogada, na našim koncertima prevladava glazba i uvijek je dobra reakcija.

Mrle: Iako te neke akcije i performasi mogu živjeti i bez ovog muzičkog dijela. Mislim da je i jedno i drugo dovoljno kvalitetno da živi i djeluje samostalno, i to onda stvara jednu nemoguću dimenziju plus! - Upravo ta dimenzija plus